

TOHLE JSEM MĚLA
NAPSAT V PŘÍTOMNÉM
ČASE

PŘELOŽILA HELENA BŘEZINOVÁ

Vychází s laskavým přispěním
Dánského uměleckého fondu

DANISH ARTS FOUNDATION

DETTE BURDE SKRIVES I NUTID
Copyright © Helle Helle & Rosinante & Co.,
Copenhagen 2011. Published by agreement
with Gyldendal Group Agency.

Translation © Helena Březinová, 2017

ISBN 978-80-7432-850-3

Helle Helle

TOHLE JSEM MĚLA
NAPSAT V PŘÍTOMNÉM
ČASE

NAKLADATELSTVÍ PASEKA

1

O tom prahu jsem toho napsala až moc. V březnu jsem si tam zabouchla dveře. V dubnu jsem z něj zírala do blba. Koncem května před ním stáli naši v péřových bundách. Oba hlavu na stranu.

Kvetly šeríky. Ze zastávky vyjížděl autobus. Teplý zápach nafty, pak zase šeríky. Měla jsem krátké rukávy, vzduch byl příjemně vlahý.

„Tohle sis zapomněla,“ táta mi podával igelitku. „Jedeme to tam celý umýt.“

„Tatka ti je povolil v pase,“ řekla máma.

Otočili se a šli k autu, máma nastoupila. Ze zadního sedadla vykukovalo koště a kýbl. Táta zvedl ruku na pozdrav, vítr mu postavil vlasy. Vrátila jsem se do kuchyně. Nezavřela jsem za sebou. Vypila jsem sklenici mléka, slyšela jsem je odjíždět. Takhle nějak to mohlo být.

Balila jsem a třídila skoro celou noc. Teď bylo všechno moje pěkné oblečení v kostkovaném kufru na podlaze v kuchyni, zbytek jsem vyhodila. Naplnila jsem tři velké černé pytle. Udivilo mě, kde se všechny ty svršky vzaly. Nevzpomínala jsem si, že bych si toho pořídila tolik. Objevovala jsem trička s krátkým rukávem a haldy nejrůznějších legín. Boty a kozačky, nenošené šaty ze second handu.

V jednom z pytlů byly i moje takzvané texty. Kdysi mi připadalo vyloučené vyhodit jakoukoli písemnou formulaci, teď jsem si to vynahradila. Pokoušela jsem se ty papíry nečíst, ale oči mi stejně padly na několik kostrbatých vět. Odvrátila jsem zrak, ten pytel mi dal zabrat. Obecně jsem psala přehnaně moc o stěhování. Teď třeba o tom kufru na podlaze v kuchyni, igelitka s džínami ležela na parapetu. Venku bíle kvetly šeříky. U cesty. A naši v autě už byli někde za horami a za Glumsø.

2

Ten domek jsem si pronajala loni. Byl to bungalov poblíž železničních kolejí. Dorte v bílých dřevácích odkrokovávala vzdálenost, já se zatím na předzahrádce zakousla do jablka. Majitelka nám ho nabídla přímo ze stromu, stáhla větev, zrovna když dorazil vlak ve tři. Na sobě měla kalhotový kostým, vypadalo to nepohodlně. Hlavou mi blesklo, že jí možná bude stejně jako mně, kolem dvaceti. Taky si utrhla jablko, pořád si ho otírala o stehno.

„Pracuješ tady ve městě?“ zeptala se.

„Ne. Chodím na vejšku v Kodani,“ řekla jsem a hned jsem zalitovala nespisovného tvaru, ten kostým jí dělal medvědí službu, paže se do rukávů pořádně nevešly.

„V tom případě je ta poloha ideální.“

„Přesně tak.“

„Co studuješ? Maminka už to asi spočítala,“ řekla a podívala se na cestu, odkud se s klapáním vracela Dorte, melír jí poletoval ve větru.

„Sedmadvacet metrů. Plus minus,“ zahlaholila a jednu nohu zvedla do vzduchu.

„To je teta,“ poznamenala jsem.

„Aha, už chápu,“ pronesla majitelka.

Dovolila nám zůstat, jak dlouho budeme chtít, pak jsme za sebou měly jen zabouchnout. Seděly jsme

každá v jednom popraskaném okenním rámu a bavily se o nájmu, měla bych ho tak tak utáhnout a nemuset si brát studentskou půjčku. Od záchodu se linul zvláštní puch, připomínal chaluhu. Dorte si zapálila, zapalovač si vždycky strkala do krabičky.

„Fakt boží baráček,“ pronesla.

„Ale já nemám nábytek.“

„Dám ti tu komodu se šuplíkama. A lampu s třásněma, nebo ji nechceš?“

„Spíš potřebuju stůl.“

„Tys neviděla ten v kůlně?“

„Jako tady?“

„Jo, hned za dveřma,“ seskočila a já šla za ní.

Byl to malý jídelní stůl se sklopnými deskami. Dorte kývla, v jednom koutku jí visela cigareta:

„Tak co, už ho vidíš u toho okna v pokoji?“

„Potřebuju závěsy.“

„To je fuk, vždycky si můžeš koupit rolety. Mrkni na tohle,“ ukázala na polici na plechovku od kafe, ale vtom jel kolem nákladní vlak a naše myšlenky se nevyhnutelně stočily jinam. Stály jsme ve dveřích a sledovaly dlouhou řadu rezavě rudých vagonů.

Než jsme odešly, obrazily jsme zahradu. Kromě jabloně jsme objevily hrušeň, mirabelku a vzadu jakousi enormní divočinu, o níž se Dorte domnívala, že to je maliník. Nahlédly jsme do všech oken, dovnitř dopadalo pěkné světlo, odpolední slunce zalilo podlahy. Dorte se čelem přilepila k oknu do kuchyně:

„Jen se to musí trochu pofackovat. Kuchyňská linka jsou originál sedmdesátky.“

Pak se otočila a jeden po druhém si čistila dřeváky od trávy a žluté mirabelkové břechky, ruce si otřela o listí a podívala se na hodinky:

„Tak se měj. Dovezou mi prase.“

3

O dva dny později jsem se nastěhovala, bylo to v pátek. Dorte mi v dodávce přivezla moje krabice a nábytek, věnovala mi televizi, co měla navíc, a umělohmotné židle. Navečer jsem rozmontovala stůl a odnášela ho do pokoje. Znovu jsem přišroubovala nohy, obrátit ho byl obtížný manévr. Dotáhla jsem ho k oknu a posadila se. Když jsem se předklonila, viděla jsem na staniční budovu na konci cesty. Druhým směrem u křižovatky bylo kadeřnictví a kousek odtud hospůdka. Uvažovala jsem, na kolikátou se sluší a patří udělat večeři. V akci jsem koupila palačinky s kuřecím. Koupila jsem i mouku, koření a čisticí prostředky, všechno to zatím stálo na lince. Říkala jsem si, že do skříněk musím nalepit papír. Napsala jsem si to na lístek: papír na police. Seděla jsem za stolem, dokud se z pokoje neztratilo slunce. Chtěla jsem si ohřát ty palačinky, jenže trouba nefungovala. Kontrolka svítila, ale trouba byla studená. Pánvičku jsem pořád ještě neměla, a tak jsem si je ohřála v hrnci. Byly mokré a připálené zároveň. Jedla jsem je vestoje u kuchyňské linky, vlastně mi měly vystačit na dva dny. Pak jsem se musela natáhnout. Lehla jsem si na podlahu v pokoji, koberec děsně pelichal. Předtím jsem se ho pokoušela srolovat, ale byl jako přilepený, gumová podložka se nehnula ani o píd.

Okno bylo pootevřené. Do obličeje mi proudil chladivý večerní vzduch. Zaváněl karbanátky a něčím zkvašeným, jablky a mirabelkami, z hlavní ulice sem doléhaly exaltované hlasy a cinkot. Do toho táhle a řezavě brzdil vlak. Chvilí ticho, pak se otevřely dveře, zase ticho. Osamělý smích. Píšťalka a bouchání dveří, vrzání vagonů, soukolí se ztěžka dalo zase do chodu a pokračovalo v cestě, málem jsem řekla: odrazilo od břehu.

4

Ten kostkovaný kufr dostal táta k učňovským zkouškám, kdysi byl uložený v Hobro. Půjčila jsem si ho, když jsem se z domova stěhovala podruhé. Jela jsem vypo-máhat do domácnosti na západním Sjællandu, měla jsem hlídat dvě děti a zlatého retrívra. Bylo mi osm-náct. Taky jsem v pondělí, ve středu a v pátek měla uklízet, stihla jsem to jen v pondělí a ve středu. Pak jsem sedla na autobus a jela domů, kufr popojížděl po podlaze mezi sedadly. U Havrebjergu jsem zahlédla kukuřičné pole.

Pak stál ten kufr u mě v pokoji, chvíli sloužil jako noční stolek. Noční lampička na něj od rána do noci vrhala bílý kužel světla. Vleže jsem propiskou luštila staré křížovky. Moc povinností jsem neměla, ale musela jsem obracet naruby džíny, když jsem je dávala do prádla.

Odpoledne jsem vždycky chodila na procházku. Každý den o kousek dál po silnici, pak jsem se vracela. Často jsem potkávala Pera Finlanda, ani on nevěděl, co má dělat. Zabíjel čas ježděním ve strýcově mininakladači a kouřením dlouhých princek. Když se nachomýtl na jakési oslavě v Sandby, omylem ho přihlásili do mládež-nické sekce Socialistické lidové strany. Začala jsem chodit k němu domů. Měl vodní postel, vlnila se a šplouchala. Rodiče si pohvizdovali vzadu na zahradě. Plevel příliš pod kontrolou neměli, oba byli učitelé dánštiny. Když

jsem odcházela, vídala jsem jeho máti v pokoji, skloněnou nad slohovými pracemi. Jednou vyšla na chodbu se se mnou rozloučit, ofinu na čele rozdělenou jako závěsy.

„Jsem tak ráda, že jste se s Perem dali dohromady,“ pronesla.

Nevěděla jsem, co na to říct, ty její vlasy mi nešly z hlavy.

„Indeed,“ poznamenala jsem a ona několikrát přikývla, pořádně jsem si v kozačkách nevytáhla ponožky, pod klenbou se mi zchumlaly.

„No, tak šťastnou cestu domů,“ pravila a ještě jednou pokývla a vrátila se ke slohům.

Dvůr byl posetý velkými mastnými javorovými listy. Domů jsem šla přes pole, boty krok za krokem těžkly. Vždycky v úterý a ve čtvrtek k nám na večeri chodila Dorte, tedy pokud zrovna někoho neměla. Maso vždycky nosila ona.

5

První noc v baráčku jsem spala vsedě. V křesle s nohama nahoře, přes sebe deku. Nepovlékla jsem, přestože mi to Dorte připomínala:

„Nezapomeň si hned povlíct, po stěhování vždycky člověk odpadne.“

Starožitná postel už byla smontovaná, zabírala skoro celou ložnici, dveře málem nešly otevřít. Vlastně jsem si do ní kolem půlnoci vlezla, dlouho jsem ležela a zírala do tmy. Nic jsem neviděla. Pak jsem vstala a šla do pokoje, rozsvítila jsem stolní lampičku a posadila se do křesla. Ani jsem se nehnula, jen jsem poslouchala. Nebylo nic slyšet. Sáhla jsem do plátěné kabelky na podlaze pro balíček žvýkaček. Vzala jsem si čtyři a žvýkala, praskalo to a vrzalo. Ustala jsem ve žvýkání a zaposlouchala se. Žvýkala jsem, dokud nezmižela všechna chuť, pak jsem s tou hromadou žvýkaček šla do kuchyně. Zvedla jsem víko odpadkového koše a za mnou se s prásknutím skácela hadice od vysavače. Pak jsem zase seděla pod peřinou v křesle a ta rána mi pořád zněla v uších. Přeložila jsem si peřinu na prsou, usnula s předkloněnou hlavou a spala, dokud se nad ránem nepřihřítíl několik set metrů dlouhý nákladní vlak, lampička v rozbřesku planula.

6

Seděla jsem u sklápěcího stolku a přemýšlela o výrazu vyoraná myš, byla sobota dopoledne, čas něco podniknout. Vybalit poslední věci a vynosit prázdné stěhovací krabice do kůlny. Například. Nebo se vykoupat. Čas jít na vzduch, nebo aspoň přejít na druhou stranu silnice a pokračovat dál po cestičce kolem činžáků až do Brugsenu, koupit tam nějakou zeleninu a pár jablek na příští týden do vlaku. Vzpomněla jsem si na svoje dětské spoření. Vydrželo mi skoro tři roky, ale pomalu bylo po něm. Zbývaly mi necelé čtyři tisíce. Uvědomila jsem si, že se právě dívám na svoji vlastní jablkoň, a úplně mě to zaskočilo, vyrazila jsem ze sebe jakýsi zvuk, zvedla se z křesla a vklouzla do dřeváků. Utrhla jsem čtyři velká nazelenalá jablka a položila je na práh. Na zahradě za domem jsem mezi dvěma hrušněmi objevila prádelní šňůru, ale na větvích žádné hrušky nevisely. Na listech se rýsovaly velké hnědé fleky, některé pomalu žlutly a rudly. Blesklo mi hlavou, že si musím prodloužit průkazku, došla jsem si do obýváku pro peněženku.

Postarší pán na kole se zrovna před stanicí chystal poslat dopis, když ho vrazil do schránky, seděl na kole a jednu nohu měl na zemi. Z otevřených oken v prvním patře se valil pop a pak se v jednom z nich objevila ruka s prachovkou. Rozrazila jsem dveře staniční